

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Egyes szám ára 6 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalhoz (Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdája Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.

Teendők a mezőgazdaság terén.

III.

Megemlítettük, hogy a gazd. szakértelmet a földmíveléssel foglalkozó alsó néposztály körében lehet még terjeszteni:

a) a földmives szakiskolák szaporítása és

b) a gazdasági vándortanítói intézmény szervezése és életbeléptetése által.

Foglalkozzunk ezzel egy kissé tüzetesebben.

A földmives iskolák, ha azok ott állítatnak föl, ahol helyük van, és egészséges, észszerű szervezettel látatnak el: kétségkívül jelentékeny tényezői lehetnek a gazdasági szakértelm terjesztésének és valóságos gócpontokká nőhetik ki magukat, amelyekből a szakértelmmel karöltve, lassan-lassan anyagi jólét áradna szét a vidékeken.

De hát hol állítsuk fel a földmives iskolákat? Talán nagyobb városokban? Ez éppen eltévesztett dolog lenne. A földmives iskoláknak egyes nagyobb, népesebb községekben lenne helye, melyeknek lakossága első sorban a földmívelésre van utalva. Az ily népesebb falu-községekben sok

oly szülő van, aki nem óhajt gyermekének tudományos, magasabb képzést nyújtani, de örömet jártatná azokat oly iskolába, mely azonkívül, hogy az ismétlő iskolát helyettesítene, még ügyes gazdákká is nevelné őket.

Az ily földmives iskolának természetesen nem lenne szabad tudományos berendezéssel birniok, hanem igenis akként kellene azokat szervezni, hogy tanulóikat oly foku elméleti és gyakorlati készséggel bocsátanak ki az életbe, amely a földmives nép, a kisgazda igényeinek teljesen megfelel.

Tullépné e czikk keretét, részletes szervezését nyújtani egy ily falusi földmives iskolának; de két dolgot megemlítünk. Egyik az, hogy a kellő gyakorlat elsajátíthatása végett egy 8—10 holdas gazdasággal kellene birnia, melynek minden előfordulható munkáját a növendékek végeznék. Másik pedig az, hogy ezen földmives iskolánál a növendékeknek (talán a helybeliek kivételével) teljesen ingyenes ellátásban kellene részesülniök.

Önként értetődik, hogy a gazdaság jóvedelme az iskola

évi szükségleteinek fedezésére fordíthatnák; a hiányt pedig pótolná az állam, vagy a vármegye, s a pótlásra fordított összeg bizonyára dus kamatokkal térülne vissza az új iskola áldásos működése által elérendő eredményben.

Ily földmives iskolák felállításáról és fentartásáról egyelőre a vármegyének, illetve a vármegyei törvényhatóságok kebeléből megalkotott gazdasági bizottságoknak kellene gondoskodniok, mely célra, ha a szükség úgy hozná magával, az állam segélyét is igénybe venné.

Legalább egy ily földmives iskolát kellene szervezni vármegyénként — egyelőre. Később, ha a nép megismerkedik ezen iskolákkal és meggyőződik azok hasznos voltáról: valószínű, hogy a nagyobb és tehetősebb községek a saját erejükből állítanának és tartanának fönn hasonló iskolákat.

Mennyire más lenne az ily iskolák eredménye, mint volt az u. n. gazdasági szakosztály felső népiskoláké, amelyekkel két évtizeden keresztül jó drágán kísérleteztünk, s amelyekről végre is bebizonyult, hogy nem egye-

bek nem nekünk való gyenge, külföldi utánzatoknál. Ez az oka, hogy ma már alig áll fönn belőlük egy-kettő irmagul.

Kételkedünk azon, hogy azok a „m i n t a g a z d a s á g o k” is, melyeket a vármegyei gazdasági bizottságok segélyeznek és látnak el utasításokkal, jelen viszonyaink között megfeleljenek a hozzájuk kötött várákosásnak. Kételkedésünk pedig — azt hiszszük — eléggé indokolva van azon körülmény által, hogy a mintagazdaságoknak úgy vezetésére, mint felügyeletére hiányzik még ma a kellő szakértelm.

Szerintünk a mintagazdaságok felállítását, ha azoktól megfelelő eredményt óhajtunk, meg kellett volna előznie a tanítóképzés első czikkünkben említett reformjának, meg a most ismertett földmives iskolák szervezésének, sőt még a gazdasági vándortanítói intézmény életbeléptetésének és rendszeresítésének is.

A gazdasági szakértelm terjesztésének ez a harmadik tényezője, mint ilyen, szintén teljes figyelmet érdemel, de csak akkor, ha az említett

TÁRCZA.

Góbé a bicskások között.

Irtá: Dobay János.

II.

(Folytatás.)

Reggel volt.

Hallottam a fedélzetről a matrózok kiáltásait, hogy indulhatunk.

Reggel 9 órakor a hajó a legközelebbi állomáson kikötött. Engem már a fogat, mely Sárvarra volt szállítandó, ott várt.

A kocissal, egy tagbaszakadt alföldi suhanczal, röviden megismerkedvén, előadta, hogy egy kis baj van. Ugyanis az utba eső nádas, melyen száraz időben elég jó ut vezet át, annyira megduzzadt a Duna vizétől, hogy azon átmenni nem lehet, tehát nagy kerülőt kell tennünk s így csak legfeljebb délután érhetünk Sárvarra.

Isten-neki, egy órával több vagy kevesebb nem sokat változtat a dologon.

Neki indultunk.

Aki magának fogalmat akar szerezni az alföldi utakról, menjen el oda s nézze meg, mert én ugyan leírni nem tudom. Mindössze csak annyit mondhatok el a kevesebb képzelő tehetséggel biróknak, hogy ott ut nincs, csak feneketlen sár és víz. Egy száz öl szélességű csapáson ki-ki ott megy, ahol kevésbé mély sárt vél találni, tehát az irány megállapítása egyenesen a lovak ösztönére van bízva.

Mentünk, mendegéltünk, de csak nem haladtunk. A két derék ló habba keveredett s mi még alig valánk egy pár kilométerre a Dunától. Az eső megeredt s pillanat alatt bőrig valék ázva. Kezdetem magamat kényelmetlenül érezni s szükségét éreztem egy kérdést intézni, hogy még messze vagyunk-e Sárvartól.

— Ahun ne — szólta a kocsis, jobbra mutatva.

S csakugyan tisztán felismerhetők valának egy helység körvonalai egy néhány kilométernyi távolságban.

— Hát aztán miért nem megyünk egyenesen neki?

— Megdagadt az ér s belevesznék.

— Tehát Isten hírével előre!

Ismét mentünk egy pár órát, de még mindig oldalvást. — Úgy látszik, az egész világot meg kell kerülnünk, hogy Sárvarra érjünk.

Dél felé egy magános ház tűnt szemembe a kietlen pusztaságon.

— Mi az? — kérdém.

— Csárda — felelt ő.

Egy pillanat alatt felvillanyozva érzém magam. Tehát színről-színre látni fogok egy csárdát, melyről a költő oly szépen énekelt. Tán szép leányok is lesznek, kik szilaj betyárokkal csárdást tánczolnak. Félni nem féltem, mert a legelkeseredettebb betyár sem talált volna nálam annyit, mivel magának egy jó napot szerezhetett volna.

Végre előttünk állt a „kidült-bedült” vályog épület. Ott volt az obligát fészter és kutgém. Az egész helyiség versben sokkal szebb, mint valóságban. De az épület belseje bizonyára kárpótolni fog, mert a csárdából vidám énekszó és kurjon-

gatás hallszik ki. Ezek bizonyára betyárok!

Az ám! Jámor sváb legények, kik a szomszéd faluba vásárra indultak s itt tánczot tartottak. Tehát ilyen a csárdai romantika?! Egy undorító vályog lebuja, német nótá mellett tánczoló sváb legényekkel, kik pálinkát, meg szimpla sört isznak! A svábok nekiveresedett arecczal eszeveszetten járták a hopsz-polkát s maguk dalolták hozzá a nótát. Sokkal nevezetesebbnek tartom e nótát, mintsem a feledékenység homálya boruljon rá. Bajosan lehet e esodálatos szöveget leírni, de megkísértem oly dialektusban visszaadni, amiképpen én azt hallottam. A szöveg szó szerint ez:

Sei mer net von Bätaszék,
Sei mer halt von Zumpa.
Tanz mer net in lederno Schuh,
Tanz mer halt in Klumpa;
Hans, was sags du der zu?
Hans, was sags du der zu?

E jeles vers magyarul így hangzik:

Nem vagyunk mi bätaszékiek,
Hanem vagyunk zombolyaiak,
Nem tánczolunk mi bőr cipőben,

másik két tényező megelőzte és számára a talajt mintegy előkészítette. Egy-két gazd. együletünk fenntartja ugyan a gazd. vándortanítói intézményt, de ami az eredményt illeti, nem sokra megy vele s adott viszonyaink között nem is mehet. Ha rendszerezve volna ez az intézmény ésszerű összeköttetésbe hozva a vármegyei gazdasági bizottságokkal, hogy ezeknek mintegy végrehajtó közegük működhetnék, s támogatva a gazdatisztok és földmíves iskolák által ismerteté és terjeszteté az okszerű gazdaság iránt már fogékonytá tett földmivelő nép körében a gazdasági tudomány újabb és újabb vívmányait; felügyelne és helyes tervekkel, megfelelő útmutatásokkal el látná a mintagazdaságok kezelőit: akkor szép eredményt mutathatna fel a vándortanítói intézmény is.

Nem járunk a levegőben. Mind azt, amit elmondottunk, egy kis jóakarattal meg is lehetne valósítani. Önként értődik, hogy áldozatokat is kellene hoznunk a cél érdekében; de a hozandó áldozatok nem vesznének kárba, hanem dusan gyümölcsözőnek az által, hogy lendületet adnának pangásban levő mezőgazdaságunknak és azt virágzásnak indítanák.

Jót akartunk. S a jó akarat, mely e cikk megírásánál tollunkat vezette, talán megérdemel annyit, hogy az irányadó körök figyelemre méltassák igénytelen szavainkat.

Erdélyi Karoly.

Hanem tánczolunk fa-czipőben;
János, mit mondasz hozzá?
János, mit mondasz hozzá?

Hallgatva e nótát s látva e veszett tánczot, azon gondolat jutott eszembe, hogy az ilyen mulatsághoz csak ugyan sváb kell, kikről tudva van, hogy 40 éves korukban jön meg az eszük.

Két óra hosszáig néztem e különös mulatságot s szittam a dögleletes levegőt, mert idő kellett, míg lovaink kipihenik magukat, s azután ismét nekimentünk a sártengernek. Az eső most már záporrá vált, a sötét felhők leültek a rónára s úgy éreztem, mintha egy víztengerben usznánk tovább. Sárvár már nem látszott, eltakarta a zugó zápor.

— Nem érünk mi Sárvárra, atyafi — szólék a kocsisshoz.

— Meglehet, hogy nem — volt a szükszavu válasz.

A két szegény ló nagy erővel vonszolta fogatunkat egyik kátyuból a másikba, de kétségbeesett lassan haladtunk előre.

(Folytatása következik.)

A hét története.

A vulkánikus erők olykor működésben vannak a társadalom minden rétegében és fölszínre lökik a salakot titkokkal terhelt gyomruk-ból. Alig hogy elviharzóban van a polgári házasság miatti kilépések sorozata, fölmerül egy új esemény, mely föltárja Linder György üzemét és megbotránkoztat kelt. Petrovics Geraszim budai püspök adott 5000 frtja helyett szorongat egy váltót, a budapesti büntető törvényszék meg szorongatja Linder Györgyöt, amiért Szűri Dénes megvesztegetése ezimén kioroszakolta az ötezres betéti könyvecskét. De hát a baj nem jár egyedül. Amint ez az eset köz tudomásu lett, a „Pécsi Újság” 30,000 frtnál több hiányt emleget, mely a baranyamegyei Mais-ban levő pénzintézetben hamis zárlatokkal vezetve, konstátálva lett; ennek Linder György volt az igazgatója, míg az intézet esődbe jutott. O tempora, a mores!

Nagy kormánybuktatási eszmék merülnek fel a polgári házasság révén az ellenzék sorai között s ezzel egy időben a szabadelvű katolikuskok hatalmas ellenmozgalmat indítottak az egyházpolitikai reformjavaslat mellett a papság által indított agitáció ellenében. Budapesten Radoca János elnöksége alatt tartottak tanácskozást s ezen kívül az ország több nagyobb városában készülnek gyűlést tartani, mintegy demonstrálásul annak, hogy ma nem a tömeg fejezi ki a magyar nemzeti közvéleményt, melyet a papság Budapestre felecsődített, hanem ama felvilágosult elem, mely megyékben és városokban a közgyűléseken megnyilatkozik. Az ellenmozgalmat, úgy látszik, nem sokára országos jellegre fog öltetni és bizonyára a liberálisizmus győzelmével fog végződni.

Szerbiában kormányválság volt, még pedig nem olyan közönséges fajta, mert kiesinyben mult, hogy revolúció nem ütött ki. Volt temérdek pártkonferencia s minden valamire való ember miniszter-jelölt volt. Végre sikerült egy miniszteriumot Simics bécsi követ elnökele alatt összehozni. Az új miniszterium már be is mutatkozott az országházban, de fagyos hidegséggel, sőt ellenszenvvel fogadták. Szerbiában a politikai válság ezzel nincs befejezve s meglehet, nem sokára érdekes események fognak ott történni. Az országgyűlés nagyobb részét tudatlan parasztok képezik s ezekkel semmiféle miniszterium nem tud boldogulni.

Egynehány palaczk bor nagy, váratlan eseményt idézett elő Németországban. Ezeket a történelmi nevezetességű borokat Vilmos császár küldötte a beteg Bismarcknak, kit ez a gyöngéd figyelem annyira meghatótt, hogy duzzogásaival felhagyva, Berlinbe utazott, megköszönni urának a figyelmet. Nagy Németország örömben uszik, hogy a nemzetegység nagynevű megalkotója s minden idők egyik legnagyobb államfőfia végre megkapja az elégtételt azon mellőzésért, melyben részesült.

A székelyek érdekében.

Lukács Béla kereskedelmi miniszter a napokban ánkétre hívta össze a legnagyobb hazai gyárak igazgatóit, nevezetesen: a magyar fegyvergyár, Ganz és társa vasöntőde és gépgyár, Schliefele vasöntőde és gépgyár Da-

nubius hajó és gépgyár r.-t., Aradi vaggongyár, kis-jenői hajlított fabutorgyár, Leszámitoló és pénzváltó bank hajóépítő vállalat, Rimamurány-Salgótarjánai vasmű r.-t., Dunagőzhajózási társulat é-budai hajógyára, a magyar államvasutak vas- és gépgyárának stb. igazgatóit.

A miniszter megnyitván az ülést, kijelentette, hogy a székely kivándorlás megakadályozása céljából hívta össze az ánkétre. Röviden vázolta, hogy a kormány már több irányban évek óta tett kísérletet a székely kivándorlás megállítására, de a kísérletek mindezek ideig igen kevés eredményt jártak, nem bírtak nép-szerűségre szert tenni a nép alsóbb rétegeiben. Most azonban szerencsés akezióba kezdett, melylyel a hazai munkáselemnek kívánja a székely ifjúságot megnyerni és iparilag kiképezni oly állásokra, melyeket ezidő-szerűleg legtöbbször külföldiek töltenek be. E törekvésben kettős cél vezérli, t. i. hogy a székelység ifjabb nemzedékét az anyaország felé irányítsa, hogy a hazai gyárakban levő befolyásosabb, u. m. mesteri, elő-munkási állások magyar kezekbe jussanak, mi által egyszersmind a többnyire idegen elemektől hazánkba hurczolt szociális eszmék és törekvések terjedésének is gátat vetnének.

Azon kívül elnének fokozatosan azt is, hogy ez által a hazai gyárak minden fokban magyar elemek kezében, magyar érdekek szolgálatában állanak. E célok lebegtek szemelőtt és ezért megbizta a magyar államvasutak gépgyárainak igazgató-ságát és az iparfelügyelőket részletes szervezeti szabályok elkészítésével.

Egyszersmind kijelenti a miniszter, hogy már is negyven székely ifjút helyeztetett el a magyar államvasutak gépgyárában teljesebb ipari kiképzetés céljából.

Gaál Jenő min. tan. ismerteti a szervezetet és azt a szükséges részletek és felvilágosítások megadása után a gyárak megjelent képviselői általánosságban elfogadják és a miniszter nem és gyakorlati tervét szintén hazafias feladatuknak tekintik. Megígérik, hogy hazafiasan támogatják a minisztert, hogy az akezióhoz méltán fűzött várakozásai teljesüljenek.

Ilyenformán még mintegy száz székely ifjunak felvételét határozták el.

Erdősítési jutalmak.

Vége.

S.-Szentgyörgy, 1894 jan. 20.

Háromszékvármegyét annál is inkább érdekli a jury ítélete, mert az összes tényezőknek, nevezetesen az erdősítések közérdekű becsének és értékének mérlegelése alapján az első nagy jutalmat, 1000 frankot aranyban, Kovászna község közbirtokossága nyerte el. Hatvan kat. holdnyi esekély, kötörmelékés, homokos agyagterületlen szakértelemmel teljesített beerdősítést fenyő esemetékkal, mi által nemcsak a területet védte meg elkopárosodástól, hanem az alatta elterülő értékes mezőgazdasági területek termőképessége is megővott s a jelentős szerint a kovásznai gyógyfürdő egészségi szempontból kelle-messé tétetett.

Érdekes más tekintetből a trencsén-megyei jutalmazott erdősítés, ahol 2854 kat. holdnyi, vízmosásoknak kitétt és vízmosásoktól megszagattott

kopár terület eger- és fenyőfacsemete-ültetvényvel, a vízmosások megkötése tekintetéből, kiválóan tanulságosan erdősített be; s ezen erdősítés által az alatta elvonuló hadászati fontos-ságu ut is megvédett.

Önként merül fel előttünk azon kérdés, hogy Árapatak, Hidvég, Lügget, Bölon, Nagy-Ajta, Miklósvár, Köpecz, Baróth erdővidéki községek vízmosásos árcai, iszaphordó patak-jainak melléke vajjon mikor fog hasonló jó sorsban részesülni, hogy a törvényhatósági közut hidjai mikor nem fognak többé évenként ismétlődő magasbbitásra szorulni a görgeteg-agyagos tömbökkel minden áldott eső után feltölt árkok fölött.

Avagy a kézdi-vásárhely-szentlélek-kászoni közutvonal mentén a „Kászón-rétjén” mikor sikerül az üttentartást lehetetlenné tevő, szántókat és kaszálókat felismerhetetlenségig elfodó kő- és kavics-lavinák járását megszüntetni?

Ime Zilah város erdősítési jutalma csak elismerése azon haszonnak, melyet máskülönbön elért, midőn 31 kat. holdnyi területet lucfenyűvel erdősített s ez által 600—718 méter tengerszín fölött levő magasságban fekvő kötörmelékés és vízmosásos területek termőképességét nemcsak hogy biztosította, hanem az alatta elterülő nagy területmű értékes mezőgazdasági területeket is megővta a beiszapolástól.

Hasonló eredményt ért el Rohonez község 30—35 fokos lejtővel bíró területen, fenyő-, tölgy- és akác-esemetékekkel.

Kitüntetésben részesült az esztergom-megyei Nagy-Lápon Metternich Richárdné hercegné vízmosásos marga talajon fenyő és akácza esemetékekkel teljesített s úgy védelmi, valamint általános szempontokból jelentékeny erdősítésért! — Nem merit-jük ki teljesen a jutalmazások sorrendjét!

A jelen erdészeti szervezet nemcsak buzgalmatól feltételezzük, sőt bizton reméljük, hogy a legközelebbi erdősítési jutalmak Háromszékvármegyében fognak legnagyobb konkurrencziával találkozni s a verseny még akkor is meg lesz jutalmazva, ha arany frankokat rögtönösen nem juttathat is a derék törekvők részére a földmivelésügyi m. kir. miniszter.

Kopár hogy rontó-bontó kő morénája helyett az erdő jótékony himnuszszal szolgál, amit nem pótolhat semmi.

Gyárfás Győző.

Czérna Aladár kárbahágói férfi- és nőszabó levele Jámor Están ellen.

Kegyem magaslatán álló tisztelt Szerkesztő ur!

Mint a derült égből lecsapongó vil-lám, mint a tüzhányó hegy torkából kitörő lava*, avagy mint a gőz-paripa torkán orkánként és óránként kiomló füstgomoly: azonképpen tör ki vérző szívű szellentyűjén a harag és fájdalom bösz érzülete. Mint a szilvafákon zokogó esalagány, úgy sir keblemben az lélek azon vakmerőség, avagy merő vakság felett, melyet Jámor Están ittkányos egyházi és hasonlatosképpen ittkányos kántor komája a főtisztelendő uron, az egyház eme jámbor szolgál-ján és ennek még jámborabb szolgálóján elkövetett.

Ah, nincs e világon akkora folt, melylyel szívem tátongó sebéből le-

* Talán lava

Szerk.

hetne foltozni. Az én papom, lelkenek diés pásztor, s a szelid ábrázatu Pólka az én egyetlen kundsajt-jaim, kikre én oly égi gyönyörrel varrtam a him- és nőnemű szoknyákat, nyilvánosan blamézva vannak.

Ach, érzem ereimben a halál bűsz komma penezilását* végig rohanni. Nyomban meg is hálnék, ha nem volnék 7 gyermek nevetlen apja! És élnem kell, hogy kimutassam, miszerint a fentnevezett belső emberek és részeges férfiak által komponált levél nem egyéb, mint férczmunka, melynek férczeit én az igazság ollójával felbontom s kinyilvánítom, hogy a matéria hitvány, a varrás meg komisz.

Ach, egyházpolitika s szemérmes Pólka, ti átka és áldása lelken pásztorának, miért hogy oly áldáz harczot vívtok egy férfi és egy nőszabó érző szívében, egyik a harag ezernyi tüjével marcangolván s másik azánulom lágy bársonyával gyógyítván szívetet. Én itt a mély meggyőződés szent hevületében, nyilvánossági nyomtatvány hasábjain jelentem ki, hogy az én szeretve tisztelt kundsajt-jaim, ugymint a főtisztelendő lelkipásztor és Pólka galambtiszta unokatestvéri frigyét semmiféle erkölcsi pecsét nem szennyezi be, s ha kell, lelken vérevel fogom e pecsétet kitakarítani.

Hát kérdem én, miért simul tavasz hajnalán a fiatal, ártatlan fuszulyka a kiszáradt karóhoz, mi vezet, hogy indáival és indulataival a karót körülövezze: talán a bűnös vágyakozás, a földi szerelem? Oh, nem! A szende fuszulyka nem szeretheti a kiszáradt karót, valamiképp a jámbor Pólka nem szeretheti az ő papját. Mindkettő támaszt keres, hogy a létel mineműségét magasabb nivóra emeljék, mert amiképpen a fuszulyka karó nélkül, úgy a pap szakácsnő nélkül nem élhet.

És most önkéntes mentő műveletet befejezván, esengve esdek, hogy ama részeges belső embereket kegyeiből kilökné s a főtisztelendő urat, Pólikát és engem befogadni méltóztassék.

Kárbahágó, 1894. jan. 25.

Ásszolgája:
Czérna Aladár,
férfi- és nőszabó.

Ujdonságok.

— **Személyi hir.** Mult szerdán báró Szentkoreszty György, Hunyadvármegye főispánja, K. Váshelyt volt. Nővérét, báró Szentkoreszty Stephaniát, városunk díszpolgárnőjét látogatta meg.

— **Halálozás.** A napokban temették el dálnoki Bartha Sándor 1848/9-es honvédet a község általános részvéte mellett. Egyike volt azon névtelen félisteneknek, kik oroszán bátorsággal s lángoló hazaszeretettel küzdöttek végig a szabadságharozot. Tizen-négy esztában vett részt. Szeben megostromlott falára, mint zászlótartó, ő tűzte ki a trikolort.

— **Halálozás.** Özv. Forró Jánosné szül. Betző Borbála asszony Márkosfalván f. hó 26-án este 81 éves korában elhalt. Temetése e hó 29-én lesz. Béke poraira!

— **Magyar felirat a vár-lakban.** A budai vár-lakban a főudvarmester rendeletére levétetett az eddigi német felirat a várkapitányi hivatalról

és a következő felirat tétetett ki: „Csász. és kir. várkapitányság.”

— **Időjárásunk** alaposan kitombolván magát, egy kissé megenyhült. A hó többé nem esikörög, hanem utra készül. Az eres megcsordult, az utak jegé felszakadt, jég és hó olvadásnak indult. Ha nem tudnók, hogy minálunk még májusban is szoktak füteni, azt hihetnők, hogy tavasz akar lenni.

— **A dálnoki olvasó-egylet** tervbe vett újraalakulása alkalmából f. hó 24-én a körjegyzői irodában értekezletet tartott. Élénk eszmecsere után, melyben részt vettek Lázár András, Kiss József ev. ref. pap, Darkó Mihály, Benkő József állami tanítók, Hadnagy Vince, Hadnagy Pál, ifj. Kovács Károly, Veres József, Szabó Vince, Pál Dénes, Potsa Ferencz, határozatba ment, hogy hetenként szerdán és szombaton ismeretterjesztő felolvasások tartanak a rendelkezésre álló Néplapból. Első felolvasás f. hó 31-én lesz. Felolvasnak Benkő József és Hadnagy Vince. Felolvasási hely a község-háza.

— **Fényes álarozos-bál.** Egyike a legsikerültebb bálóknak mindannyiszor az „Erzsébet” árvaház. A rendező bizottság már szétküldötte a díszes meghívókat. Ha gondos utánjárás mellett is valaki nem kapott volna és erre igényt tart, forduljon kérésével dr. Szaesvay Gyula rendezőbizottsági elnök urhoz. A rendező bizottság a szünet alatt érdekes farsangi képeket mutat be a község mulattatására. A legszebb maszkok közt ki fog osztani a tavalyról megmaradt három érdekes ajándék is. Reméljük, hogy úgy a vidék, mint városunk ezuttal sem vonja meg a szegény árvaktól jóindulatu támogatását.

— **Italok megdrágulása.** Kézdí-Vásárhely város minden időben híres volt a többek között boráról is. De utóbbi időben ezen jóféle folyadék tisztaságához sok szó fűt. Vagy a bor lett rosszabb, vagy a fejek gyöngültek meg, de annyi bizonyos, hogy a kacszenjammeres emberek siralmas panaszai mind gyakrabban levének. És lett öröm és vigasság, midőn a műborok gyártását eltöltő törvény e hó 4-én életbe lépett. A rendőrség el is rendelte az összes borkészletek megvizsgálását és a vizsgálat már meg is indult. A bormegiszsa publikum nagy érdeklődéssel várja az eredményt.

— **Megszűnt járvány.** Bita községben 1893. december 31-én kiűtött difteritisz járvány az azonnal életbe léptetett óvintézkedések következtében megszűnt. Jan. 15-étől betegülés nem fordult elő. Az egész idő alatt, míg a járvány tartott, 7 betegülés, ebből 5 gyógyulás és 2 halálet fordult elő.

— **A dálnoki vöröskereszt fiókegylet** közgyűlését f. hó 22-én tartotta az 1891—93. évi számadások megvizsgálása alkalmából Kiss József elnöklete alatt. Hadnagy Gyula pénztárnoknak a felmentvény megadatott. A közgyűlés meghatározta, hogy a fiókegylet illető összeg a Dálnokban f. állítandó járvány-kórház felszerelésére fordítassék s egyben előterjesztés tétetett a vidéki választmány útján, hogy a központot illető hányad ugyanezen célra engedtessek át.

— **Tűz.** Feltorján folyó hó 12-én

este özv. Kovács Mihályné nevű aggnő kályhájába tüzet rakott s míg a háza kimelegedik, elment a szomszédba. Félóra mulva visszatérve, mikor az ajtót kinyitotta, megrendülve látta, hogy a szoba belseje teljesen lángban áll. Segélyért kiabált s ő maga a házi butorai megmentésére sietett, de eredmény nélkül, mert nem hogy valamit a lángoktól megmenthetett volna, őt is súlyos égési sebekkel terhelve kellett a házból kivonszolni. A házi butorok teljesen elhamvadtak, de az épületet megmentették.

— **Vigyázatlan lövés.** Vidám lakodalmas nép ment folyó hó 23-án Futásfalváról Ikafalvára. Az ünnepélyesség emelése végett egy 15 éves fiú, Farkas János, forgópisztolyal lövöldözött s véletlenül ikafalvi Vargyasi Gizella nevű leánykát találta és pedig oly szerencsétlenül, hogy a golyó a jobb alsó karon átment s az arezba hatolt s az állkapocsban megállott. A gyorsan odahívott orvosnak sikerült a golyót azonnal eltávolítani. A dologban a legnevezetesebb az, hogy a leányka még az nap este a menyegzőn megjelent, sőt tánczolt is.

— **Furcsa eset,** mely Ikafalván László Sándor urammal megesett. Ő keme afféle orv-vadász-féle ember, vadász-jegy és vadász-terület nélkül puskázik apróbb vadakra. Egy ilyen titkos uton szerzett nyulat a napokban átadott Orosz Lajosné komám-asszonynak, hogy azt valamiképpen adná el. A derék asszonyság híven teljesítette a megbízást, a nyulat eladta 60 kr-ért s az árát meg is itta. Az orvvadásznak az az ő nagy bánata, hogy miképpen jusson pénzéhez, mert perelni nem mer.

— **Megrendszabályozott malmok.** A kézdí-járási főszolgabírói hivatal a kulturmérnökség véleménye alapján elrendelte a Kászón vízen épült szárazpataki Kerezi-féle, a kézdíszentléleki Oláh Pál-féle és Orbai Miklós-féle malomgát vízduzzasztó műveinél a magassági jegyek elhelyezését. A kijárt bizottság 1 méternél magasabbnak találta a gátakat. A kihágási eljárás természetesen mindannyi ellen megindított a parttulajdonosok nagy öröme, kiknek földet az ár évenként el szokta ünteni.

— **Bíró-választás.** F. hó 26-án Oroszfalu községben, Pászka József lemondása folytán, Benke Dániel községi bírót választottak.

— **Feltorján** egy Kelemen Ferencz nevű 70 éves földműves folyó hó 23-án öngyilkossági kísérletet tett. Nyakát egy zsebkéssel elmetsette, de a seb nem halálos. Ezelőtt 5—6 hóval borotvával akarta gégejét elmetzeni, de az orvos akkor is megmentette az életnek. Ugy látszik, hogy a szegény életunt öregnek sehoggy sem sikerül az élettől megszabadulni, legalább késsel és borotvával nincs szerencséje.

— **Gondatlanság.** Bereczki Esztán Ferencznek 4 éves Julianna nevű leánya f. hó 23-án este 10 órakor gondatlanságból nyert égési sebek következtében elhalt. — Szülői egy 8 éves testvérrel magukra hagyták s a tüzhelyről kiugró szikra a gyermek ruháját meggyújtotta és ebből nyert égési sebeiben halt el.

— **Mulatság.** A sepsiszentgyörgyi iparosok olvasó-egylete 1894. évi február hó 3-án Sepsí-Szentgyörgyön

a városház dísztermében, könyvtára gyarapítására, iparos-bált rendez.

— **Hogy lett Babos uram bíró?** Bíróválasztásra szállt ki a szolgabíró Sáfalva községbe. A régi bíró ugyanis kijelentette, hogy csak úgy tartja meg méltóságát, ha a fizetséget 10 új forintokkal felemelik. No, persze. Sáfalván fizetésfelemelés; még csak az kellene! A képviselőtestületben első sorban Babos uram szólal fel, hogy az eddigi fizetés bőven elég stb. A régi bíró visszalép s más pályázó nincs. A szolgabíró erre felhívja az érdemes kommunistát, hogy kit tart legérdemesebbnek a bírói méltóságra. Egyhangulag Babos urat kiáltották ki. De ő aztán azért a hitvány fizetésért nem lesz bíró. Nem ő, még a herkopáternek sem. — Ámde a törvénynek van egy veszedelmes passzusa, t. i.: hogy mindenki köteles a bírói tisztet viselni, ha megválasztatik, s ha nem akar, 100 frtot fizet. A szolgabíró ráolvasta Babos uramra a paragrafust, ki erre, habár kelletlenül is, elfogadta a bírói pálcát, megfogadván, hogy sohasem fog többé szónokolni, mikor nem muszáj.

Farsangi naptár.

Február 3-án az Erzsébet árva-leány-nevelő intézet álarozos bálja.

Február 4-én az önkéntes tűzoltó-egyesület bálja.

Február 6-án (hushagyó kedden) a k. vásárhelyi jótékony nőegylet bálja.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hírlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Félévre 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatnak.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A Székelyföld kiadóhivatala.

Törvényszéki csarnok.

Híres legények valának Dálnokban Szász Bangó István és testvére Szász Bangó András, mindketten kiszolgált katonák, egyik huszár, másik káplár, de bakkanosok.

Az 1891. év december 26-án nagy műkedvelői előadás rendeződött a dálnoki község-háza dísztermében, melyen részt vett a községbeli birtokosság. Ugyanezen időben az épület egy másik szobájában Szász Bangó Istvánnal, a község-ház felügyelőjénél névnapot ülték s a vendégek között ott voltak a Szász Bangó fiúk is. Hajnalban úgy a műkedvelői előadással egybekötött táncvígalmak, mint a névnapnak vége lett s a vendégek elszéledtek.

Hogy történt, hogy nem, a kétféle vendégsereg összekeveredett; de nagyobb baj nem történt, csupán egy sapka tűnt el a hadakozásban, ennek tulajdonosa bement a Bangó fiúk házába, hogy adnák vissza az ő fe-

* Talán bacillus.

Szerk.

jének takaróját és sapka helyett kapott egy olyan ütést, melyet az orvos könnyű testi sértésnek minősített. Bement egy másik legény is, de ez már három darab sebet kapott a fejére; mindenik súlyos sértés. Ekkor a jelenlevők közös erővel nekimentek az ajtónak s azt berontották. A hős Bangók azonban fejét ragadva, az ajtóba állottak, ki-látásba helyezvén, hogy aki arra megy, azt nyomban küldik a más világra. Nem is ment senki, hanem mentek másnap a törvény elébe.

A vizsgálat megindult s Bangó András mindent magára vett; de miután öt nem sokára egy verekedés alkalmával agyonverték, az ügy átkerült a kézdivásárhelyi járásbíró-ságához. Bangó István aztán könnyű testi sértés vétségéért kapott 21 napi elzárást s 4—4 frt pénzbüntetést s ebbe bele is nyugodott.

Irodalom.

A Pallas Nagy Lexikonának füzete kiadásából megjelent a IV. köt. 3 utolsó füzet, vagyis az 58—60. füzet a következő mellékletekkel: A csipkeverés alapkövetései II. lap, Csongrád vármegye térképe, Csónakárbochozatok. Az ember esztivája I. és II. lap, Csőrös emlékek, Czukorgyártás II. lap és a Czech-kódex-ből (Kinizsy Pálné imakönyve) egy igen diszes hasonmás. A szöveget 58 ábra díszíti. A jelentékenyebb cikkek közül kiemeljük a következőket: Csillagászati műszerek (Lakits) Csillaguhullás (Kövesligethy), Csinoszás (Rejtő S.), Csokonai (Négyessy László), Csongrád vármegye (Thirring Gusztáv és Reizner János), Csont (Thanhoffer L.), Cső (E. Illés Aladár), Csőd (Fleischmann Sándor), Csuszó-mászók (Entz Géza), Czukor (Szilasi Jakab), Czukoradó (Hegedűs Sándor), Cziráky család (Tóth Lőrincz), Czuczor Gergely (Tóth Lőrincz), Dácia (Téglás Gábor), Dal (Ábrányi Kornél), Dalmácia (Brózik Károly és Mangold Lajos) és Damjanich János (Tóth Lőrincz). Minden füzet újabb tanúságot tesz arról, hogy a Pallas Nagy

Lexikona helyes irányban halad s nekünk magyaroknak már nincs szükségünk a külföldi lexikonokra.

Hivatalos rész.

(A háromszékvármegyei hivatalos értesítőből.)

A háromszéki gazdasági bizottság felhívja a közönséget, hogy akinek tenyésztésre alkalmas eladó apaállata van, azt Kézdi-Vásárhely város polgármesteréhez folyó évi február hó 13-ig jelentse be.

Ugyanezen bizottság ajánlja a gr. Teleki Arvéd drassói áradalmában teljesen aranka-mentes lucerna és lóhere magot, melynek jó minőségéről a miniszteri védjegy szavatol.

Erről vonatkozó hirdetmények a tanácsháznál Kézdi-Vásárhelyt megtekinthetők.

PIACZI ÁRAK.

Kézdi-Vásárhely, jan. 25. Buza (tisztá) (métermázsánként) 7.—. Buza (közepes) 6.66. Rozs 4.32. Arpa 5.40. Törökbuza 5.95. Zab 5.25. Borsó 6.—. Lenese 15.—. Fuszulyka 5.—. Köleskása 10.—. Burgonya 1.60. Marha hus kilogrammja —.44. juhhus —.24 Sertéshus —.48.

Baromvásár jan. 25-én. Felhajtott 250 db szarvasmarha, 62 db borju, 90 drb ló. Eladatott 145 drb szarvasmarha, 37 drb borju, 19 drb ló. Árak: Okör párja 250—300 frtig. Borjas tehénnek 50—90 frtig. Vágni való borjunak 20—28 frtig. Lónak párja 180—220 frt.

Sertésvásár jan. 27. Felhajtott 185 drb. Eladatott 87 drb.

Sepsi-Szentgyörgy, jan. 22. Buza (tisztá) hektóliterenként 6.—. Buza (közepes) 5.50. Rozs 3.40. Arpa 4.—. Törökbuza 4.20. Zab 2.40. Borsó 5.—. Lenese 14.—. Fuszulyka 4.—. Kása 8.—. Burgonya 1.—. Marhahus kilogrammja —.46. Sertéshus —.44.

Csik-Szereda, jan. 24. Buza (tisztá) hektóliterenként 6.75. Közepes 5.—. Rozs 3.59. Arpa 4.—. Törökbuza 3.80.

Zab 2.80. Borsó 5.—. Lenese 14.—. Fuszulyka 4.—. Kása 14.—. Burgonya 1.—. Marhahus (kilogrammonként) —.44. Sertéshus —.44. Berbéshus —.—. Okör párja 380.—. Tehén párja 130.—.

Budapest, jan. 4. Buza bántási 7.20 7.60. Tiszavidéki 7.25—7.60. Pestvidéki 7.45—7.15. Fehérmegyei 7.30—7.65. Bácskai 7.40—7.70. Rozs 5.65—5.80. Zab 6.70—6.90. Törökbuza bántási 4.70—4.80. Másnemű 4.95 5.—.

Gabna-árak a budapesti tőzsdén

1893. jan. 22.

(Mindig a legjobb minőség számítatik.)

A termény neve	Ára métermázsánként	
	frt	kr
Buza	7	45
Rozs	5	75
Törökbuza	5	35
Arpa	6	50
Zab	7	20
Lóhere	—	—

Szerkesztői üzenetek.

Czérna Aladár. Ékes szavu leveléért fogadják köszönetünket. Szívesen látjuk másokat is. A főtisztelendő ur, meg a szemérmes Pólika, védelméért, bizonyára hálások fognak lenni.

Mérges Jankó. Szegény Jámor Están uramat már most ugyan csipkőzre fogták. Jövő számunkban közölni fogjuk. Están bá az ő kántor komájával védjek magukat, amint tudják. Szívesen látjuk másokat is.

B. I. Futásfalva. Köszönjük. Kérjük jövőre is szíves munkálkodását.

V. P. Martonfalva. Szíves munkálkodására számot tartunk.

P. F. urnak. Dálnok. A lapot ismét megindítottuk. Kérjük, hogy minél gyakrabban keressen fel.

Fogorvos

Perl József

American Dentist Dr. of Dental Surgery

Kézdi-Vásárhelyre megérkezett és rendel a Jancsó Dénes szállodájában I. szám. a. Itt tartózkodása csak néhány napra terjed.

Máriaczei Gyomorcsépek

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és átoláson ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehellet, felfútság, savanyú felbőffés, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyálkaválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörös, székülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejjánál, a menyinyben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél ételekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hamorrhoidák nál. Emeltet bajknál a **Máriaczei gyomorcsépek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr. — Magyarországi forrástár:

Török József gyógyszerár
Budapest. Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni!! Csak oly csépeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”.

A Máriaczei gyomorcsépek valódián kaphatók
Kapható: KOVÁCS FERENCZ gyógyszerésznél.

M. kir. államvasutak.

Keleti vonal.

MENETREND.

PREDEÁL—NAGYVÁRAD.

Érvényes 1893. május 1-től.

Érvényes 1893. május 1-től.

Állomások	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat	Állomások	Vegyes vonat	Személy- vnnat	Gyors- vonat
Brassó (vendéglő)	é. r. k. ind. regg. 4.02	é. r. k. este 7.42	d. u. 2.45	Medgyes	ind. regg. 10.09	é. j. k. éjjel 12.47	
Botfalva	4.48	8.07		Kis-Kapus (vend., elág. Szab. felé)	é. r. k. ind. 10.31	1.03	
Földvár	5.07	8.23			ind. 10.47	1.18	
Magyaros	5.26	8.43		Tövis (vend., elágazás Arad felé)	é. r. k. d. u. 12.28	2.49	este 8.27
Apáca	5.42	8.57			ind. 1.08	3.47	
Kőpecz	6.02	9.16		Nagy-Ényed	ind. 1.35	4.07	8.53
Agostonfalva	6.09	9.22		Kocsárd (vend., elágazás Maros- Vásárhely felé)	é. r. k. ind. 2.21	4.40	
Alsó-Rákos	6.26	9.38			ind. 2.31	4.52	
Homoród	6.55	10.02		Gyéres (elágazás Torda felé)	é. r. k. ind. 3.08	5.20	
Kacza	7.12	10.15			ind. 3.18	5.25	
Bene	7.32	10.36		Kolozsvár (vendéglő)	é. r. k. ind. 5.14	regg. 6.52	11.01
Erked	7.52	10.51			ind. este 6.08	7.40	
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)	8.23	11.16		Nagy-Várad (vendéglő)	é. r. k. ind. 10.44	11.53	
Segesvár (vendéglő)	é. r. k. ind. 8.46	11.27			ind. 11.04	d. u. 12.09	2.18
	8.53	11.32		Budapest	ind. regg. 6.35	este 8.40	regg. 7.25

Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul d. u. 12 óra 20 perczkor; a gyorsvonat délután 2 óra 19 és reggel 5 óra 15 perczkor.

Brassó—kézdivásárhelyi vasut.

Kézdi-Vásárhely	indul reggel 5.00	délelőtt 9.38	délután 2.33	Brassó	ind. reggel 5.46	reggel 8.50	délután 3.10
Ineesfalva	5.15	9.55	2.50	Szász-Hermány	6.01	9.09	3.29
Páva-Zabola	5.26	10.12	3.07	Prázmár	6.19	9.31	3.53
Kovácsna	5.46	10.34	3.39	Kökös	6.30	9.44	4.06
Barátos	6.03	10.59	4.04	Uzon	6.41	9.57	4.25
Nagy-Borosnyó	6.15	11.17	4.19	Kilyén	6.53	10.12	4.38
Eresztvény	6.32	11.35	4.37	Sepsi-Szentgyörgy	7.11	10.32	5.03
Sepsi-Szentgyörgy	7.02	d. u. 12.10	5.17	Eresztvény	7.33	11.59	5.31
Kilyén	7.10	12.20	5.27	Nagy-Borosnyó	7.50	11.17	5.53
Uzon	7.23	12.36	5.43	Barátos	8.11	11.41	6.22
Kökös	7.33	12.42	5.56	Kovácsna	8.31	12.08	6.40
Prázmár	7.48	1.11	6.18	Páva-Zabola	8.42	12.21	6.53
Szász-Hermány	8.01	1.33	6.38	Ineesfalva	8.54	12.36	7.08
Brassó	8.18	1.47	6.56	Kézdi-Vásárhely	9.08	12.54	este 7.26

Kézdi-Vásárhely, ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdája